

Individ- och familjenämnden

§ 50

Dnr IFN 2018/00640-1.7.1

Remiss - Betänkandet Nya regler om faderskap och föräldraskap (SOU 2018:68)

Beslut

Individ- och familjenämnden godkänner yttrandet som sitt eget och överlämnar det till Justitiedepartementet med följande tillägg i yttrandet:

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har i sitt yttrande framfört att enligt utredningen kommer kostnaderna för socialnämndernas ärenden om utredning av faderskap och föräldraskap totalt att minska. Hur utredningen har kommit fram till summorna redovisas dock inte i betänkandet. Enligt SKL är det en brist att de beräkningar som ligger till grund för konsekvensbeskrivningen inte framgår av betänkandet. Det har försvårat möjligheten att, som remissinstans, komma med synpunkter på de slutsatser som utredningen kommer till. Individ- och familjenämnden står bakom det SKL framför i sitt remissvar om de ekonomiska konsekvenserna av förslagen.

Ärendebeskrivning

Individ- och familjenämnden i Västerås stad är en av 95 remissinstanser som fått möjlighet att yttra sig över betänkandet gällande förädrabalkens regler om fastställande av faderskap och föräldraskap. De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Uppdraget för utredningen har varit att se över delar av förädrabalkens regler om fastställande av faderskap och föräldraskap. Uppdraget har haft en tydlig inriktning på tre delområden. I uppdraget har ingått att

- Ta ställning till om förädraskapet för en make eller registrerad partner vid assisterad befruktning bör presumeras på motsvarande sätt som faderskapet idag presumeras för en gift man.
- Lämna förslag på hur reglerna om bekräftelse av faderskap och förädraskap för ogifta kan moderniseras och förenklas, med beaktande av vikten av att fastställda faderskap blir korrekta och de möjligheter som digitaliseringen kan erbjuda för att förenkla förfarandet.
- Göra en översyn av reglerna om rättsgenetisk undersökning vid utredning av faderskap.

Individ- och familjenämnden ställer sig i huvudsak bakom betänkandet (SOU 2018:68) med ett undantag med förtydligandet kring barns rätt till sitt ursprung. I övrigt ser Individ- och familjenämnden att de förändringar som föreslås innebär positiva förändringar som både effektiviserar hantering av ärenden gällande fastställande av faderskap och förädraskap. Sett både ur medborgares perspektiv och utifrån kostandseffektiva lösningar.

Yrkanden

Marcus Jacobson (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med ett tillägg till yttrandet:

Individ- och familjenämnden

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har i sitt yttrande framfört att enligt utredningen kommer kostnaderna för socialnämndernas ärenden om utredning av faderskap och föräldraskap totalt att minska. Hur utredningen har kommit fram till summorna redovisas dock inte i betänkandet. Enligt SKL är det en brist att de beräkningar som ligger till grund för konsekvensbeskrivningen inte framgår av betänkandet. Det har försvårat möjligheten att, som remissinstans, komma med synpunkter på de slutsatser som utredningen kommer till. Individ- och familjenämnden står bakom det SKL framför i sitt remissvar om de ekonomiska konsekvenserna av förslagen.

Propositionsordning

Ordföranden finner att nämnden ställer sig bakom tilläggsyrkandet.

Kopia till

Justitiedepartementet

Yttrande

Anna Pierrou, enhetschef

2019-01-24

Dnr

Ju2018/04106/L2

Yttrande över betänkande gällande föräldrabalkens regler om fastställande av faderskap och föräldraskap (SOU 2018:68)

Individ- och familjenämndens synpunkter på utredningens förslag

Föräldraskap presumeras på motsvarande sätt som faderskap när modern är gift samt presumtion om faderskap och moderskap vid ändrad könstillhörighet

Individ- och familjenämndens instämmer i att förslaget kommer att innebära positiva konsekvenser för kvinnliga gifta par som är registrerade partner samt de gifta par där en av eller båda makarna har ändrat könstillhörighet när ett barn föds. Barn till gifta föräldrar kommer genom utredningens förslag att behandlas mer lika. Färre barn kommer att få en rättslig förälder fastställd genom bekräftelse eller dom, eftersom föräldraskapet i stället kommer att presumeras vid barnets födelse.

Barns rätt till sitt ursprung är en central del av nuvarande lagstiftning. En negativ konsekvens av utredningsförslaget är att barnet kan förlora rätten/möjligheten att få kännedom om sitt genetiska ursprung vilket kan vara till men för barnet. Kännedom om sitt ursprung är för de flesta människor psykologiskt viktigt samt att det främjar identitetsutvecklingen. Det gäller inte bara vetenskapen om sina föräldrar utan hälften av sin släkt och dess historia. Det kan också vara av vikt att känna till släktens medicinska historia (jfr t ex adoptivbarns rätt till stöd och hjälp för att söka sitt ursprung). Familjerättsgruppen anser att barnets rätt till sitt ursprung åsidosätts till förmån för ett vuxenperspektiv.

För Individ-och familjenämnden kommer förslaget att innebära att färre fall än idag kommer att behöva genomföra en utredning av föräldraskap. Förslaget påverkar dock en förhållandevis liten del av de utredningar som Individ- och familjenämnden genomför totalt sett varje år.

Nytt sätt att bekräfta faderskap och föräldraskap

Individ- och familjenämndens instämmer i förslaget om att nya regler ger en modernare och mer effektiv handläggning av faderskap/föräldraskap då de nyblivna föräldrarna själva kan administrera bekräftelsen av föräldraskapet. Med en möjlighet till elektronisk bekräftelse finns vinster som kan göras för föräldrar i fråga om ökad tillgänglighet och lägre kostnader. Det kan också för en del föräldrar upplevas mer bekvämt, eftersom ett besök på familjerättens kontor inte längre är nödvändigt. Förslaget kommer också att innebära positiva konsekvenser för barnet. En bekräftelse

får enligt förslaget göras elektroniskt inom 14 dagar från barnets födelse vilket innebär att fler barn än idag kommer att få faderskapet och föräldraskapet registrerat i folkbokföringen i nära anslutning till dess födelse.

Många av de blivande föräldrarna uttrycker att de uppskattar möjligheten att bekräfta faderskap alternativt föräldraskap innan barnets födsel. Då det i dagsläget handlar om att cirka 50 % av de blivande föräldrarna bekräftar faderskap och föräldraskap *innan* barnets födelse kommer inledningsvis behovet av handläggare som idag arbetar med S-protokoll att behövas i samma omfattning.

Nya regler om rättsgenetisk undersökning vid utredning av faderskap

Även här instämmer Individ- och familjenämndens i utredningens förslag att de nya reglerna kommer att innebära ett effektivt rättsmedel för att utreda faderskap samt att det innebär positiva konsekvenser för barn då fler barn kan komma att få en rättslig far fastställd. Antalet MF-protokoll kan komma att öka.

Antalet rättsgenetiska undersökningar bedöms inte öka annat än ytterst marginellt till följd av förslaget att domstol får meddela förordnande om rättsgenetisk undersökning för utredning av faderskap på vävnad från en avliden man.

För kommunen innebär förslaget en marginell positiv konsekvens då utredningen föreslår att kostnaden för att genomföra rättsgenetisk undersökning enligt den nya lagen ska belasta statsbudgeten. Förslaget innebär en tydlig regel att endast RMV ska genomföra sådan rättsgenetisk undersökning som Individ- och familjenämnden bedömer krävs för en utredning av faderskap. Den tydligheten medför att Individ- och familjenämnden inte behöver överväga eller ta ställning till eventuella andra alternativ som erbjuds verksamheten.